

REFUTATIO
CUJUSDAM
Scripti hoc insigniti Lemmate,
ROBERTI GROVII
RESPONSIO
AD

Nuperum Libellum qui inscribitur
CELEUSMA, seu CLAMOR.

Per Authorem CELEUSMATIS Edita.

T I T. I. 13.

*ελεγχε αὐτὸς ἀποτόμας ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίσει.

Prostat apud Ben. Alsop, ad Insigne Angeli Bibliophori
in Vico vocato *The Poultry*, 1681.

WING

R. 751

120

REFUTATION

CHILDS D A M

15-00000-1-GR 011

RESERVOIR

7. A

[illegible]

ORIGINAL COPY, NUMBER 13

[Faint, illegible text]

978 170 8 114 2 14 24 26 28 30 32

1941

*Refutatio Cujusdam Scripti hoc insigniti
Lemmate, Roberti Grovii Respon-
sio, &c.*

S E C T. I.

HAud equidem inficior, mi *Grovi*, me in *Celeusmate* cel. p. 5.
culpam Dominis tuis impegisse, quòd *Vind. cler.
Responsioni quam ad * Libellum tuum *Fenchinus* Conf.
non ita pridem parabat, præter fas & æquum,
obstiterint, gravem in illos statuendo pœnam, qui ulla
ejus meditata in publicum emitterent. Istam vero
quantamcunque injuriam *Fenchino* à Reverendissimis il-
latam, abunde pensatam Censeo, per eam licentiam tibi ab
illis indultam, hanc ad *Celeusma Responsionem*, quam vocas,
in lucem emittendi. Quid enim vel ad evertendam tu-
am, vel ad causam constabiliendam nostram, aptius exco-
gitari potuit, quam Scriptum hoc nuperum incongruè &
ineptissimè, *Responsionis* Titulo à te insignitum? Subit mi-
rari, quid tibi in mentem venerit tanta cum fiducia, *Lem-
ma* hoc futile & ἀπεροδιόνυσον, *Responsionem* scilicet, Li-
bello tuo apponere? Opusculum siquidem tuum, respon-
dere ingenio tuo, tum Doctorum de te Opinioni, tum eti-
am expectationi nostræ, facilis agnosco; attamen ma-
gis esse *Responsionem* ad *Celeusma*, quam ad ipsum *Turci-
cum Alcoranum*, nego pernegoque.

Quid? quod vir integerrimus, nullique parti nisi quæ
stat à veritate addictus, non ita pridem me certiorum fecit,
Symmictis tuis Conformibus, prorsus displicere libellum
tuum, eo potissimum nomine, quòd armis adeo plumbe-
is & obtusis, vestram propugnaverit nostramque oppug-
naverit causam.

S E C T. II.

a pag. 3.
ad pag. 17.

Quid verò in causâ fuit (mi Grovi) quòd in Au-
thore *Celeusmatis* investigando, operam tuam tam
futiliter collocaveris? Annon hac indagatione indoles, tua
puerilis quæ ineptiis ejusmodi tantopere demulcetur,
omnium obversatur oculis? Negotium tuum cum ipso fu-
it *Celeusmate*, cui nunquam respondisti, nec responsurus
es; quid tibi verò, cum *Celeusmatis* Authore? Quem
licet neque *Dansonum* fuisse, nec Beatum *Molinaum* im-
probè a te laceffitum, probè & apertè profiteor, (quod
quidem quoad seipsum testatus est ipse *Molinaus* in Li-
bro suo qui inscribitur, an *Appeal*, &c. à seipso aliquanto
ante mortem suam limato, & nuperrime Editò,) tuâ ta-
men nihil interest, Ardelio, Authoris notitiam assequi.
Tu tua Cures, & missis hisce naniis, operam tuam studi-
osius Concionandi officio impendas velim, ut tandem au-
ditorum tuorum numerus Columnarum Templi tui (si fieri
potest) exuperet numerum.

p. penult.

S E C T. III.

S E C T. III.

A Grè admodum te tulisse video, quòd pro menda-
 ciis tuis crassissimis, te *Celeusma* nostrum (haud
 satis licet pro meritis) castigaverit. Et exinde nullum
 non moves lapidem, ut ab isto mentiendi crimine, te prorsus
 immunem præstes. Verum enimvero, dum unum a
 te mendacium amoliri, teque ab uno liberare satagis,
 idem tibi ferè accidit, quod de circuitore tinnienti, sive
 fartore ærario narratur, qui postquam unum in vase fo-
 ramen promisit resarcire, non aliâ arte unum illud obtu-
 rare potest, quam vas duobus aliis in locis perforando.
 Etenim cùm de hoc uno mendacio, te submonuerim, nem-
 pe quòd *Fenchinus* ut ipse impune evaderet, *aquo animo per-*
miserat ut ultimo supplicio Lovius plecteretur; Cumque *Vind. cler-*
Conf. p. 37.
 ex hac monitione amantissimè tibi indùlta, a me expecta-
 retur, ut vel Conscientiam, vel famam saltem tuam in-
 tuto collocares, per criminis tui agnitionem humilem, &
 seriam pœnitentiam; vah! mendacia tua bis, terve
 quaterve repetita, haud veritus es effundere. Namque *Pri-*
mò tu te ipsum mendacii arguis. Etenim conscientia tua
 (si quid tibi saltem conscientia superest) hanc tibi extor-
 sit palinodiam, te, scilicet, plane nescire an molitus fuerit *Grò. Resp.*
Fenchinus, ut impune Lovius evaderet. Secundum quod cre- *p. 21.*
pas mendacium hoc est. Negas Lovium monitum fuisse *Grò. Resp.*
a Fenchino, de sententia ipsius circa obedientiam supremis *22.*
potestatibus præstandam. Unde Tertium adjicis, hinc, inquis,
factum est, ut Lovius Paricidis ad mortem obstiterit. Sed
 quis tibi (mî *Grovi*), duplex hoc mendacium in aures
 tuas insufurravit, vel quòd *Fenchinus* in pectoris scrinio,
 sententiam propriam de hac re celaverit, & *Lovium* de
 ea,

ibid.

ea, (quantum in *Fenchino* fuit) non monuerit, vel quòd ex hac sententiæ suæ occultatione, *Lovius* ad mortem usque Paricidis obstiterit? *Quartum* ad Epimetrum addis. *Fenchini* (inquis) aut oculis, aut animo semper oberrare *Lovii* imaginem, illumque hujus manibus inquietari. Hanc vero assertionem ut magis confirmatam dares,

Addere cur nolles, experto crede Roberto.

* Hujus facinoris testimonium perhibent viri duo docti & fideles.

Gro. Resp. p. 18.

Etenim quid sit mortuorum inquietari manibus, *Fenchinum* ex communi tantum fama, te verò propria tua experientiâ, compertum habere meritò existimamus. Eoque magis id suspicamur, quoniam te haud latere arbitror quid * infortunii, quodam *Novembris* quinto, adolescenti *Edmonds*, condiscipulo tuo in Schola *Wintoniensi*, scalpellum tuum attulerit; cætera, improbe, nōsti probè. Nam audacter licèt, deblaterare non vereris, te nolle ut tui gratiâ quicquam reticeam, tamen non est animus ulcus penè obductum refricare, ne te malè urat, neve inde fanies exeat. Nec hanc historiam flebilem ulterius prosequar, nisi deinceps a te laceffit, & ad Labem tuam detegendam irritatus. Interea temporis deum καὶ διογνάσκειν testem adhibet *Fenchinus*, se incolumitatem charissimo suo *Lovio*, semper exoptasse, ipsius saluti animitus consuluisse, ejusque supplicium tanquam facinus execrandum abominari, & sæpenumero secum statuisse, ultionem divinam insecutam esse illorum ferè singulos, qui viri pientissimi homicidio auxiliares manus porrigebant.

S E C T I V.

IN trito tuo tramite, mendaciorum scilicet, adhuc *Gro. Resp.*
 pergis. Dicis, Cùm *Fenchinus* in Clerum conformem ^{19.}
detonaret, nullum se discrimen fecisse, neminem excepisse,
universos intellexisse, quasi Fenchinus uno eodemque Hæ-
reseos crimine, involveret cùm Novatores hodiernos,
tùm viros longè Orthodoxos, retinentes puritatis pristinæ
in doctrina Ecclesiæ Anglicanæ. Sed hoc, mi Grovi, fal-
lissimum esse, ex ipsa liquet Fenchini Concione, in exequiis
viri C. L. D. Seamani habita, in qua multos Conformes
Orthodoxiæ nomine, summis nec injuria, laudibus effert.
 Imo è grege Conformium quamplurimi, hunc in *Fenchino*
 candorem, animo grato agnovère; Quid? quod *Fenchinus*
 Heterodoxis imputat, quòd per summum scelus odium
 suum plusquam *Vatinianum* testati sunt in viros Con-
 formes, cæterà in fide sanos. Testes sunt *Tullius & Stan-*
dishus, in quos rabiem suam eructarunt, bilemque tanta
 evomuerunt copiâ, ut spes sit se erga Fanaticos (quos vo-
 cant) animo sedatiori posthac exhibituros. Ut verò hanc
 accusationem apertius adhuc falsam esse evincam; inspi-
 ce si placet *Celeusm. pag. 35. 36.* ubi hæc habentur verba
 ad Conformes Orthodoxos, de Conformibus Heterodoxis.
Unum superest de quo vos monitos velim, nempe quòd plu-
rimi censeant veram causam cur Novatores exhibeant Fenchini-
um, ut vos sistentem perinde reos hæreseos ac illos, illam
esse, ut vos & illos juxta concordēs faciant in eadem fidei
doctrinâ, eo solum nomine quòd in ritibus conveniatis; mi-
serum sane effugium! apologo consimile de fimo equino, qui
innatans in turba pomorum clamabat, nos poma natamus,
quasi cum rapiuntur illi vobiscum eodem torrente rituum, an-
numerandi quoque essent vestro Orthodoxorum gregi, cum ta-
men

Celeus. p.
 35. 36.

men non sint vobis in fide scilicet sanis, magis similes quam corpus cachecticum, & circumquaque ulceribus obsitum, simile est sano, athleticè & pancreaticè valenti.

Resp. Gro.
p. 8. 9.

Conqueritur quidem *Grovius* quòd Ecclesiæ Anglicanæ Ministris, semper fuerit *Fenchinus* infensissimus, quodque illos sedibus & re familiari privatos, dicteriiis fodicaverit. Ut hanc vero accusationem probatam daret, quosdam recolit haud verò recitat versiculos, à *Fenchino* olim exaratos, in quibus, quia Centuriatæ sacerdotum turbæ redarguuntur flagitia, Ecclesiæ Ministros dedecorari *Grovius* non veretur asserere. Haud inficior, annos *triginta & sex* exactos esse ex quo, vir doctissimus *Sam. Torshellus*, Libro suo multifaria eruditione referto qui inscribitur *Hypocrita detectus, &c.* versiculos nonnullos à *Fenchino* compositos, sponte sua apposuit. Per hosce vero versiculos *Fenchinus* nec Ecclesiæ Ministros, quos flagranti affectu complectitur, imo nec reverà homines, sed impurum potiùs quendam exagavit gregem de *hara porcorum*, ad quos *Grovius* ex hoc grunitu suo, se aggregasse videatur. Ut verò inter omnes constare possit, qualia humani generis propudia, Ecclesiæ Ministris, *Grovius* annumerare solet, singulos illos, qualescunque fuerint, *Fenchini* versiculos, prout habentur in Libro *Torshellano*, hic recitare non gravabor.

In Mundum Ὑποκριτικὸν

E T

Librum Διακριτικὸν.

Fulgida fax reteggit faces; Liber iste fenestrat
Pectora; spurcitiem jubar arguit; intima mundi
Ista Dei lampas, scrutatur viscera fædi.
Turba sacerdotum, vah! centuriata, pudete;

Quid

*Quid juvat altari summo repetita dedisse
 Oscula lascivis Labiis? quid musica vocis
 Decantata Deo suavi modulamine, vite
 Dum fuerint cantus, Satanaque tripudia vestra?
 Flectere quid prodest curvato poplite ad aras,
 Tingere vel vestes sacrați pulvere Templi,
 Dum vomitus cæno, bibuli volutare soletis?
 Nec dici hæc pudeat, sed non potuisse refelli.
 Pandite, felices radii, mysteria secli,
 Lumine latrones tremulos deprendite vestro.
 Narranti, larvata ætas, Compesce furores,
 Namque premi debet non vir sed pagina docta.*

Guil. Jenkyn *Ecc. Chr. apud. Lond. Pastor.*

S E C T. V.

QUOD verò spectat ad futilem illam & ineptam velitationem cum *Fenchino* toties ad nauseam usque a te repetitam, nempe qua suggeris nonnulla dari parallela inter *Fenchini* Commentarium in *Judam*, et aliorum scripta, unde *Fenchino* Plagiarii nomen tibi visum est affigere, palàm profectò facis toti mundo, pædagogici pulveris ineptias, vel saltem ignaviam *Academicam* (ex qua te satis notum antehac dedisti) te necdum penitus exuisse. Magnum tuum *Hammondum* qui in Annotationibus suis in Novum Testamentum, tantum *E Grotio*, nomine ipsius semper suppresso excerpfit, quantum asurgere potest in grande volumen, haud tamen fuisse Plagiarium statuis, *Fenchinum* verò qui in Commentario suo de mille quadringentis paginis, ad quem numerum assurgit Liber, viginti forsàn paginas testimoniis autho-

Resp. Gro.
p. 8.

rum replet, quos semper nominare pro re nullius momenti meritò judicabat, Plagiarii nomen inuisse dictitas. Hanc vero sententiam ferre de utrisque tibi placuit, quoniam *Hammondus Grotium* Scriptorem *Latinum Anglicè* Loquentem, *Fenchinus* verò *Anglos Anglicè* Loquentes ediderit. Hoc verò iniquissimum tuum iudicium utrum te magis partium studio abductum, an rectæ rationis inopem, evicerit, æquo lectori iudicandum permitto. Equidem *Hammondum* tuum nunquam *Plagiarii* nomine insignitum dedi, sed hoc tantum volui, longè aptius *Hammondo* quàm *Fenchino* *Plagiarii* nomen congruere. Ut rem hancce ridiculam, & indignam prorsus, quæ animos oculosve eruditorum occupet, expediam paucis; si paulisper, mi *Grovi*, aliquid moræ *Fenchino* indulseris, cui ab uno vel altero Authore, nonnulla exscripta objicis, centum fortassis tibi totique Mundo Authores nominabit, quorum dicta egregia, nominibus licèt quandoque suppressis, Commentario suo inseruit. Interea temporis, sit *Fenchinus*, quoniam ita Reverentiæ tuæ visum est, *Plagiarius* (quo tamen stigmatæ, & *Voetius Grotium*, *Grotiusque* Celeberrimum *Rivetum* olim notavit); illum tamen ab hac imputatione, prorsus quoque liberare nequeo, qui, cùm Concionaretur in Festo *Sancti Michaelis* apud Templum *Paulinum*, frequenti auditorum Coronâ, & tunc temporis præsentè Patruo suo *Groviique* Patrono *Humphredo Episcopo Londinensi* (à quo nullus dubito quin summas pro Labore suo egregio, Laudes Concionator reportaverit,) totam suam Concionem verbatim penè integram desumpsit è Commentario *Fenchini* in Versum *Judæ* nonum de *Disceptatione Michaelis cùm Diabolo*. Ut omittam quòd apud *Tabernaculum* suum in jejunio pro *Londini* Conflagratione, Concionem suam deprompsit è prædicti Authoris Commentario in *Judæ* Versum septimum, de incendio quo *Sodoma* deleta fuit. Neque duos alios de tuis æqualibus

libus, à Plagiariorum labe penitus immunes sisto, qui, ut satis mihi compertum est, totum *Fenchini* Commentarium in *Fudam* per singulas dominicas à Capite ad Calcem, in Concionibus suis Populo recitarunt; nonnullis (ni fallor) qui intererant, de Libro *Fenchini* quem præ manibus habebant, Plagium κατὰ πόδῃς non sine risu insequentibus.

S E C T. VI.

AUthor cujusdam Libelli qui aditum primæ *Celeusmatis* parti potissimum aperuit, cui titulus est, *Separatio à se damnata*, Non-Conformes Schismatis postulat, quoniam eos à peccato immunes esse statuit, si imperatæ à Dominis nostris Conformitati, nos obedientes præstamus. Hoc vero exinde probari putat quia Conformitas Ceremoniis præstita in dubio est an sit illicita. Jam verò (inquit) Obedientia nostra Dominis exhibenda nos cogit omnem dubitationem procul à nobis amandare, & do. celeus. minorum mandatis in re dubia obtemperare. Cui assertioni p. 10. Heterodoxæ, sic in *Celeusmate* respondebam, Status ille questionis de Non-Conformium officio obtemperandi Magistratui in dubiis, oberrationem prodit insignem, sed futiliter obstinatum à re de qualis est, namque nos qui Non-Conformes sumus, non habemus iudicio suspensio & pendulo, sed judicamus credimusque ritus illos quibus nosmet subicere refugimus, haud absque gravi peccato à nobis posse recipi. De dubiis itaque non est instituenda questio, sed æquum est ut probetur, Non-Conformes à peccato fuisse immunes, si contra Conscientie dictamen audientes fuissent Magistratui Conformitatem jubenti. Verum is merè futilia profert, & extra Controver-

Resp. Gro.
pag. 25.

sia oleas pueriliter evagatur, qui affirmat nos liberos esse à peccato, si in dubiis Magistratui obsequium præstamus. Huic quæstioni, quam summa fide, non studio Partium, sed quasi meipsum in Conspectu Dei sistens, hunc in modum institui, ne verbum quidem responsi (mi Grovi) reponere sustinueris, præterquam in elumbi hoc Effato, *Hac dicere non est satis, oportebat te monstrasse quamobrem sic senseris, rationes tuas in medium attulisse.* Quasi Non-Conformes plurimi ex possessionum suarum, imo ὅλῃ τῇ βίῃ direptione, Cæterique ex eorum grege doctissimi, in scriptis suis, ut *Didoclarivus in Altari suo Damasceno, Amesius in erudito suo Tractatu, cujus hoc Lemma est, A fresh Sute against Ceremonies, Bradshawus, Gillespius, Bannefius* cum plurimis aliis ad quos, necdum ulla extat responsio, non satis superque evicerint, ritus Ecclesiæ Anglicanæ, Conscientiæ, & Judicii dictamini Non-Conformium repugnare, quamobrem pensum hoc mihi licet perfacile, prorsus supervacaneum duxi. Sed quamquam bis terque submonerem, quæstionem non instituendam esse, de obedientia nostra in dubiis præstanda, ut tamen morem adversariis aliquantisper gererem, Argumenta nonnulla attuli quibus probavi, *prorsus esse illicitum, Conscientiâ dubitante magistratui Conformitatem jubenti obsequium exhibere.* Palmaria duo nostra Argumenta quæ *Celeusmatis* pag. 12. & 13. produxi, transilit, transvolatque Grovius. Argumentum verò, ex primo Lib. Reg. cap. 18. & 21. ubi testatur sacra pagina populum *Israeliticum* peccasse conscientiâ dubiâ & claudicante Regis mandato in negotio Cultus, obtemperantem, vellicat quidem, sed minime convellit. Etenim me ab eo quod quæritur, digredi asserit, *de dubiis* (inquit) agebatur, tu verò de illicitis disputas. Sed miserè (mi Grovi) hallucinarius, etenim ab eo quod quæritur haud omnino digredior. Nam quærebatur *an licitum sit Conscientiâ dubitante, vel in dubiis Magistratui*

Resp. Gro.
pag. 28.

gistratui *Conformitatem jacenti, obtemperare*? Ego partem negativam defendo, fretus exemplo populi *Israelitici*, qui non obstante Regis mandato, peccavit, obedientiam suam Conscientiâ dubiâ præstando. Porro in hac tua responsione, vel fallaciter vel imperitè, divellis tanquam ἀνυστα, quæ ipsa Sacra Pagina conjungenda pronunciat, obedientiam nempe *in illicitis* ab obedientia *in dubiis*. De *dubiis*, inquis, agebatur, tu verò de *illicitis* disputas. Equidem ego de obedientia in utrisque disputo, atque ideo de *illicitis*, quia de *dubiis*. Nam quicquid tu in Contrarium dictitas (nihil enim probas) obedientiam in dubiis, id est dubiâ & claudicante Conscientia præstita, qualis fuit obedientia populi *Israelitici*, est etiam obedientia illicita; etenim perinde illicitum est alicui dubia scilicet Conscientiâ laboranti, præstare id quod licitum, ac quod in se illicitum est. Quod enim præstatur, si sit præstanti *dubium*,

1. Primò semper est illicitum quoad præstantis Officium.

2. Sæpenumero est in se quoque illicitum. Hæc duo in *Celeusmate* abundè probata dedi, quæ exceptionem tuam irritam & invalidam esse comprobant, quæque proinde in responsione tua, cautè & prudenter transilis, utpote viribus tuis imparia.

1. Quod spectat ad primum; in *Celeusmate* probavi perinde illicitum esse, Magistratui obtemperare in *dubiis* ac in ipsis in se *illicitis*; quoniam obedientia in dubiis, sive conscientia dubitante præstita æque contra Scripturam pugnat, ac obedientia in *illicitis*, videtis argumentum ex, *Rom. 14. 5, 23.* depromptum. *Unusquisque in animo suo plenè certus esto; qui dubitat circa esum ciborum, omnino est Damnationis reus, si comederit. Quicquid ex se* cel. pag. 12.
de

Gro. Resp.
pag. 44.

Cel. pag. 12.

de non est, peccatum est. Quibus Scripturis vice responsionis, meram principii petitionem exhibes, hisce nempe verbis. *In culpa inquis, qui id de quo dubitat, facit nisi facere jubeat, qui jubendi potestatem habeat, i.e. Magistratus, quo glossemate, profanam tuam, Sacras Scripturas evirandi licentiam, satis superque detegis. Proferas obsecro, expositorem vel unum, qui locum hunc Paulinum, in sensum tuum impium ausus est distorquere. Sed futilem hanc tuam responsionem nullius esse momenti probavi Celeus, pag. 12. hisce scilicet verbis. Neque Apostolo responderi potest hac exceptione subjunctâ, nempe comedentem si dubitaverit Damnationis periculum incurrere, nisi Magistratus Comedendi mandatum dederit, nam hacce semel admissâ exceptione, facile est Præcepta quaque Divina eludere, & rem quamcunque inter licitas recensere. Neque enim ulla potest reddi ratio, cur id quod uno in loco Deus prohibet, cum hac exceptione intelligi debeat, & non utique quod prohibet in alio, & cur Magistratûs jussa non perinde possint nos securos à peccato præstare, dubitante nempe Conscientiâ laborantes, etiam totum Papiismi Cultum externum observantes; Sed de hac Pericope, altum silentium in tuâ responsione, omnibus innotescit.*

Quod ad Secundum spectat Celeusm. p. 13. hoc quoque subjunxi quod exceptionem tuam prorsus refellit. *Si Magistratui in rebus dubiis licitum est obtemperare, ubi scilicet subesse potest peccatum, quodnam illud demum sit, quod obedientiam nostram aquam & justam præstet, ubi imperata cum lege Divinâ pugnant? Estne ignorantia nostra, sive dubitatio circa res mandatas ponenda inter causas cur justa sit ejusmodi obedientia? Ast ex hoc sequeretur quòd impotentia quomodocunque contracta, imo improbi hominum defectus, irritas Dei leges efficerent, iisque obligandi vim adimerent, quod si id non Blasphemum, saltem ab omni sanâ Theologia prorsus est absonum, & in legem Dei maximè contumeliosum. Estne verò Magistratûs mandatum*

datum in causâ, Cur licita sit obedientia in re dubia, forsam in se illicita, & à deo prohibita, at ne quidem dominorum superbissimos, si modo Christiani audiant, tanto intumuisse fastu, vel usque adeo ad impietatis apicem conscendisse arbitror, qui tam nefandum dogma, ausi fuerint ore Blasphemo effatire, Nempe quòd hominis cujuscumque præceptum aliquid possit reddere licitum, quod lex divina illicitum statuit. Neque enim assequi possum, si Magistratus licitum potest efficere, quod illicitum Deus voluit, quin perinde Magistratus illicitum præstare possit, quòd Deus disertè præcepit. Sed totam hanc Pericopen (mi Grovi,) præteris.

S E C T. VII.

SEd hanc de obedientia in dubiis Controversiam utpote ad Non-Conformes nullatenus spectantem, haud ulterius prosequar; Ad graviora accedo. In Celeus. hæc habentur verba, *sensa sunt nonnullorum quòd qui tam acriter nobis imminent ut Dominis nostris auscultemus in dubiis, id etiam velint ut illis obedientiâ absolutâ nomine solo eorum auctoritatis, suppresso conscientie dictamine, obtemperemus*: Ut verò hanc accusationem probatam darem, nonnulla è Parkero, & Hickringlio, Longo, & Thorndiko quoque (in parallelis) retuli, quæ doctrinam hanc olere foetidam, meritò judicamus. Parkerus suos sic alloquitur Lectores, *Magistratus est eâ potestate indutus quæ regat subditorum conscientias in Religionis negotio; homines privatae sortis non sunt sui juris, nec actionum suarum domini, nec duci debent à proprio judicio, sed ab imperatis publicæ conscientie; nam si quid peccati, superiorum mandatis inest, qui imponit deo debet*

Pag. 16.

Ec. Pol.

p. 10.

Pag. 303.

Gr. Pat.

Contra
Hales.
Thornd.
pond. &
mens. p. 130Resp. Gro.
p. 31.

bet respondere, non qui obsequitur, cui hoc solum officii incumbit, nempe, obedire: nisi Principes eâ sint potestate vestiti, obligandi Subditos ad obsequium illius Religionis quam ipsi judicant ad pacem publicam & tranquillitatem conferre, non alia eorum habenda est aestimatio, quàm statuarum & imaginum. Hickringlus hæc putidissima haud sobrius evomuit, obedientia quam populus præstat dominis suis supremis, benedictionem habet comitem, vel cum jubent circa circumstantias Religionis (Ceremonias scilicet) quæ planè & è diametro pugnant cum lege Dei. Longus sic loquitur, tutius est errare, i. e. peccare cum dominis, quàm recta Sectari contra eos: Accedat denique Thorndikus: Qui summis, inquit, potestatibus subsunt, se debent Superiorum Fudicio submittere, licet Conscientia dubia contrarium dicat. Quatuor hosce Novatores incusatos dedi. Sed (boni viri) metum deponite. Miseris suis Symmists præstò est Grovius, & periclitantibus fert suppetias; hosce verò Æthiopes quo labore, quove lixivio, mi Grovi, lavare satagis? Primo inquis de his post videbimus: Sed hoc tuum (post videbimus) planè convenit cum promisso quo Lectores tuos tam liberaliter in eâdem pagina onerasti, de Responsione scilicet quam nobis pollicitus es afferre verbis Apostoli ad Rom. 14. 23. Qui dubitat, si ederit condemnatus est, &c. Huic loco tritissimo, inquis, (ubi commodum fuerit) respondebimus: hoc est, quia nunquàm tibi commodum visum fuerit, nunquam respondebis. Sed non inficior, post paginas quinquaginta sex evolutas te aliquid, (licet hoc aliquid nihil est) attulisse quod te promissi tui haud prorsus fuisse immemorem exhibet, de hisce scilicet videndi quæ ad Parkeri, Hickringli & Longi defensionem spectant, nam Thorndicum defendere non tibi commodum visum fuit. Primo, negas hæc verba, scilicet Magistratus est eâ potestate indutus, quæ regat subditorum conscientias in Negotio Religionis, a Parkero fuisse edita:

Hæc

Hac inquis in eo quem designas loco, non invenio; tu igitur, ut puto, confinxeras. Sed ego puto te hanc Calumniam, etsi non invitâ Minerva, invitâ tamen conscientia confinxisse. Indue iterum, mi Grovi, conspiciilla tua, ut magis clarescat pagina Parkeri tui decima, utque perspicacior sis ad illam legendam; nam Parkerum tuum tanto amore prosequeris, ut in erroribus ejus legendis, mirum mihi sæpenumero cæcutias. Sed dexterâ quam imbelli Parkerum tuum Defendis! Etenim nihil præterea in subsidium Parkeri profers, quam quæ sequuntur ineptissima. Nempe cum Parkerus asserit Magistratum esse potestate indutum regendi subditorum Conscientias in negotio Religionis, & eos obligandi ad illam Religionem quam judicat ad pacem publicam & tranquillitatem conferre, &c. Parkerum ubique egisse de rebus indiffer Resp. Grov.
p. 89.
ferentibus (scilicet Ceremoniis:) Quæ verba à te prolata in gratiam unius Parkeri, omnium Conformistarum causæ vulnus infligunt insanabile, & aperte proinde indicant crassissimam tuam incitiam in Controversia de Ceremoniis inter Conformes & Non-Conformes, toties ventilata. Nam Argumentum palmarium quo causam suam Non-Conformes stabilire, vestramque diruere solent, tu nobis abunde hâc tuâ assertione dedisti stabilitum, concedendo scilicet, Ceremonias vestras Religiosas esse, & Cultûs sive Religionis partes. Quam sententiam omnes Conformistæ eruditi olim oppugnarunt, utpote Conformitatis causæ prorsus exitialem. Profecto (mi Grovi) si ex tuâ ad partes nostras accessione, aliquid nobis vel gloriæ vel subsidii accresceret, gratias tibi haberem ingentes, qui jam in castris Non-Conformium versari non erubescis, dum Religionem, te & Parkero Interpretibus, de Ceremoniis debere intelligi non modo conceditis sed & contenditis. Et ingenuè fateor me hoc Argumento potissimum fuisse inductum, ut ad Non-Con-

Gro. Resp.
p. 32. p. 43
44. p. 60.
69.

mes me aggregarem, quia scilicet Ceremonias vestras religionis esse partes ab hominibus fabricatas, mecum staretuebam, quas à solo Deo instituendas esse obfirmatè credunt omnes Protestantes eruditi. Etenim quis Religionem ejusdemque partes singulas in Scripturis fundari, & ab eis *præcipi* debere dubitat? Nec enim ritus vestros tegmine hoc tenui & ficulneo servare poteris incolumes, (quod tamen quinquies, mi *Grovi*, per summam incitiam, illis à te obductum fuisse, video) hanc scilicet ob causam ritus vestros pro licitis esse habendos, quia nuspiam illos in Scripturis prohiberi legimus; Etenim si ritus ejusmodi (ut asseris) Religionis partes evadunt, illos oportet non solum in Scripturis non prohiberi, sed aliquo Scripturæ præcepto niri & stabiliri; nam si adversus Pontificios perfectionem Scripturarum agnoscimus, omnes profectò veræ Religionis partes in illis Contineri, non est quòd dubitemus asserere. Et proinde, Cultus seu Religionis partem ullam haud in Scripturis mandatam, uti falsam merito rejicimus, illamque Scripturæ mandatis adjicere, nefas esse statuimus, freti scilicet Præcepto illo generali & negativo toties à Scripturis comprobato, Deut. 4. 2. & 12. ult. Attendite ad statuta, &c. ne addite ad verbum illud quod ego præcipio vobis, neque detrahitis de eo, ut servetis præcepta Fehovæ Dei vestri; unamquamque rem quam ego præcipio vobis, eam observantes facite, ne addito ei, neque detrahito ex ea. Per hanc denique rationem qua ritibus vestris obtruditis, eos nempe esse licitos, quia disertè in Scripturis nuspiam prohibentur, introducitur tanquam per ostium apertissimum totus ferè in Papismo cultus externus, quem ex multis observantiis ineptissimis, nec tamen disertè in Scripturâ prohibitis, constare & conflari novimus, peregrinationibus scilicet, aquâ benedictâ, cereis, crucis signaculi munitione, Chrismate, abstinentia à cibis, cinerum aspersione

Isa. 8. 20.
Jer. 7. 31.
Deut. 12. 8.
1 King. 12.
33.
Hos. 13. 2.
Mat. 15. 9.
Mat. 23. 20.
1 Cor. 11.
23.
Jer. 19. 5.

aspersione, unctionibus et mille hujusmodi futilitatibus Religiosis. Hanc tuam sententiam de Ceremoniarum Religione avidè amplectitur Hickringlius vester, qui in suo Greg. Pat. pag. 180. apertè proficitur, Ceremonias Anglicanas partes esse cultûs Divini necessarias; p. 297. eandem cantilenam occinit, dum asserit, Ceremonias esse partes longè necessarias Religionis Christianæ, Conciones verò non esse pro cultu Divino habendas quantumcunque bonæ fuerint. Consilium mihi largiris, ut consulam clarissimi Davenantii determinationem vigesimam, ut quid mihi quod spectat ad confirmatam, faciendum sit videam; Davenantii determinationes inspexisse me arbitror antequam tu usurâ lucis fruereris. Sed in illo Davenantii loco nihil occurrit Non-Conformium sententiæ contrarium. Ille etenim hanc solam potestatem Ecclesiæ concedit, providendi scilicet ut omnia in sacris sætibz decenter & secundum ordinem fiant: quisnam verò Non-Conformium hanc potestatem Ecclesiæ denegabit? Ut verò par pari referam, te quoque (mi Grovi,) monitum velim, ut consulas Davenantii expositionem Epistolæ ad Colossenses, ubi hæc habentur verba in vers. 20. cap. 2. Quid ritibus oneramini, nullis ritibus qui consistunt in rerum externarum observationibus quasi cultus, aut Religionis partes essent, oneranda sunt Christianorum Conscientiæ. Tu quoque, Grovi, inspicere determinationem ipsissimam illam vigesimam quam mihi commendas, ubi te, tuosque, Parkerum nempe & Hickringlum hisce verbis seu virgis castigatos sentias. Quid est, inquit, quod Ceremonias impias & illicitas esse coarguit? Resp. si ostendatur illas esse institutas in cultum Divinum. Et in Expof. ver. 20. cap. 2. ad Colof. Si hominibus, inquit, permiseris hanc potestatem ut liceat suas traditiones præscribere sub opinione cultûs, indies plura & graviora accumulabunt, neque ullus onerum finis erit. Doctores istos insensatos esse asse-

Gro. Resp.
 33.

Resp. p. 30. *ris qui hac de nobis dixerint, nos nempe velle ut Dominis nostris absolutâ obedientiâ obtemperemus. Excusatiùs verò Grovi, hæc dixisses, si vel unum attulisses verbum quo vos ab hac imputatione liberares.*

Te pro Parkera tuo disputantem audivimus. Quod spectat vero ad Hickringlum, hæc ille putidissima (uti dixi) evomuit; Obedientia quam populus præstat Dominis suis Supremis benedictionem habet comitem, vel cum jubent quæ planè & è diametro pugnant cum lege Dei. Hanc etiam Blasphemiam excusatam habes, & defendere satagis, exemplo scilicet populi Israelitici, cujus obedientia, inquis, Deo placuit, ubi Princeps quiddam quoad circumstantias, Divinis legibus oppositum præceperit; ut, cum jussu Regio paschale festum secundo mense celebrarent, quod ex ipsius Domini mandato primo mense celebrandum fuerat. Sed dum Hickringlum tuum excusare illumque à Blasphemiâ immunem præstare studes, insignem tuam in legendis Scripturis, inscitiam vel oscitantiam detegere non vereris. Iste enim princeps nihil præcepit (uti tu indoctè asseris) legibus divinis oppositum, ubi festum paschale secundo mense jubebat celebrari. Nam Deus ipse mandaverat ob immunditiam, impedimentum illud justum quo tum temporis laboravit populus, festum paschale secundo mense celebrari, ut disertè probatur ex Num. 9. v. 11. Si consulis, mi Grovi, doctos interpretes, illos omnes, videbis mecum συμ-φως in hujus loci expositione; videsis Piscatorem, Vatablum, Ainsworthum, Funium, Marianam, de Lyra, Menochium, Annotationes Anglicanas sed præcipuè Belgicas, quas hîc Latinè reddere non gravabor. Quando, inquit, justum impedimentum populo eveniret, quo festum paschale haud die decimo quarto mensis primi celebrari potuit, tum festum illud celebrari debuit die decimo quarto mensis secundi: quoniam vero Sacerdotes & Levitæ mense primo in templo mundando occupati

pati fuerant, quo negotio implicati erant usque ad diem decimum sextum ejusdem mensis, 2 Chron. 29. 17. ideo tempus ordinarium non potuerunt observare, sed tempus illud extraordinarium ad festum celebrandum deligebant.

Ad Longum tandem devenio, qui impiè ita effatur; *Tutius est errare (hoc est peccare) cum dominis quam recta Sectari contra eos.* Huic quoque errori excusationis velum obtendis, nam Longus (inquis) de rebus indifferentibus, Ceremoniis scilicet, disseruerat. Sed nonne Ceremonias vestras Religiosas esse, imo ipsam Religionem constituere disertè asseruistis? ex vestrà itaque sententia necesse est ut concedatis in ipsa Religione, *tutius esse errare cum dominis quam rectam Religionem amplecti contra eos.* Hanc sententiam execrandam, de obedientia absoluta dominis præstanda, suppresso privatæ Conscientiæ examine, ut ejus vice publicam Parkeri conscientiam admittamus, argumentis plurimis è Scriptura & Ratione depromptis improbatam dedit Celeusma meum, quæ omnia more Groviano prorsus præteris & omittis. Tandem verò ad Davenantii Doctissimi Autoritatem confugio; hic vero hæc habet verba; *Stultum est cum habemus Scripturas quæ fallere non possunt, iisdem neglectis fidem astringere solis hominibus qui & possunt decipi, & solunt decipere.* Certissimum est, intellectum cujuslibet hominis Deo debere hanc suam operationem, indagandi & inquirendi veritatem. Credere promiscuè quicquid affirmatur aut decernitur à Prælati non opus est virilis intelligentiæ, sed puerilis inscitie. Quibus tu ineptissimè sic respondes. Davenantius, inquis, in isto loco contra Pontificios, de rebus fidei, disserbat: neque posse quenkumque novos articulos suâ autoritate credendos obtrudere (Mitto latinitatem tuam quâ palmam elegantiae Ciceroni te prorsus præripuisse nonnullis haud videris) Hæc tibi concedo: Sed responsio tua Argumenti mei aciem non omnino retundit. Etenim dic

Resp. Gro.
p. 89.

de Jud. &
nor. fid.
p. 166,
164.

Resp. Gro.
p. 33.

fodes

fodes; Annon *Davenantii* verba perinde pugnant adversus obedientiam absolutam absque prævio judicii examine in negotio *cultûs* Divini, ac in *rebus fidei Christianæ*? hoc si negare non audes, optimâ profectò ratione ego me *Davenantii* Authoritate munitum existimo. *Davenantio* nostro placuit *Augustini* & *Prudentii* auctoritatem adjicere ad evertendam hanc vestrorum sententiam impiam, de obedientia absoluta absque judicii examine. Si potestas illud jubeat, inquit *Augustinus*, quod non debes facere, hîc sanè contemne potestatem timendo potestatem, &c. *Prudentius* sic quoque canebat,

*Fussum est principis ore Galieni
Quod colit princeps ut colamus omnes;
Æternum colo principem dierum
Factorem Dominumque Galieni.*

Quid verò hisce *piis veteribus* hîc tu respondes? ne verbulum profecto profers quod spectat ad quæstionem. *Augustinum* & *Prudentium* hæc omnia contra *Idololatriam*, contra *Christianorum* discubitu in *Idoliis* cum *Paganis*, contra *Dæmoniorum cultum*, dixisse, asseris. Nihil est hîc, inquis, cujus tu nos insimulare potes; nos non docemus debere homines *Paganorum* Deos adorare. Concedo. Ego vos *Idololatriæ Paganorum* non arguo, sed è *piis istis veteribus* hæc effata adduxi, non ut vos *Idololatriæ Paganicæ* insimulare videar, sed ut probarem, nos debere dominorum mandata, judicii examini subicere, illisque obedientiam absolutam denegare: quod quidem luculentissime probatur hisce veterum testimoniis, qui non permittebant *Christianis* obedientiam istam absolutam, sed jubebant ut illi dominorum mandata examinarent, & exinde ut ab obedientia præstanda mandatis dominorum illicitis abstinerent.

S E C T. VIII.

Postquam hæc abfolveram, rationem veram rectam-
 que exposui, per quam, pacem solidam sanctamque
 inter fratres à se invicem in ritibus dissentientes, compa-
 rari posse existimavi. *Fenchinus* (uti dixi) *obfirmato ani-* *Celeus. p. 36*
mo credit, non consensum in Ceremoniis, sed harmoniam in
fide Christi, esse verum, firmum & stabile pacis perennis
fundamentum, nec Unitatem Ecclesiæ per idem vinculum
discipline, sed per consensum in doctrina Christiana obtine-
ri. Quibus respondes, licet falsissimè, *me fidem & Disci-* *Resp. Gros.*
plinam temerario ausu divellere. Attamen scias obsecro, *p. 58.*
 me rationem istam exposuisse Pacis inter fratres obtinen-
 dæ, quam à Scriptura sacra accepi, nempe harmoni-
 am in fide, & consensum in doctrinâ Christianâ esse
 verum pacis fundamentum. Nam Scriptura nihil
 de consensu in Ceremoniis ab hominibus excogitatis, no-
 bis tradidit, ad Christianorum animos charitatis nexu de-
 vinciendos. Ideoque in hoc negotio, fidem & disciplinam
 ego non divello, sed divellit ipsa sacra Scriptura. Hanc
 itaque culpam *Celeusianis* Authori ne impingas, obse-
 cro. Ubinam quæso testatur Sacra Pagina, consensum
 in ritibus ab hominibus excogitatis, viam esse ad pacem
 à Deo approbatam? *Prima* ratio qua probavi consen- *cel. p. 37.*
 sum in ritibus ejusmodi non esse stabile unitatis fun-
 damentum, hæc fuit. *Certum est apud Christianos fuisse*
& fore judicia varia circa observantias illas externas,
quæ autoritate Sacra Scripturæ destituuntur: Unde inter
fratres ob sententiarum hæc divortia, ortæ sunt lites & con-
tentiones.

tentiones acerbissimæ. Ego è Sacra Scriptura exempla nonnulla quæ tu transvolas, ad hoc probandum adduxi.
Rel. p. Gro. 60 Hoc tantum reponis, *me lapsum esse, dum mihi videtur varia fuisse judicia circa observantias externas, & plurimas in Ecclesia de Ceremoniis Controversias.* Quæ verba te in Ecclesiastica historia planè hospitem esse & peregrinum ostendunt. Consulas, si placet, *Socratis* librum quintum cap. 21. & *Sozom.* l. 7. c. 19. ubi Christianorum judicia varia occurrunt de tempore paschatis celebrandi, jejuniis, nuptiis, Ecclesiis convocandis, cantibus, lectionibus, abstinentia à cibis, de situ altarium, precandi more: in quo (inquit *Socrates*) apud omnes Religionum formas nusquam reperire poteris duas quæ in precandi more inter se consentiant. *ἐκ ἐστὶν εὐρεῖν συμφωνήσας δ' ὑδὲ ἐπὶ τὸ αὐτὸ.* imo plurimas reperiās inter Christianos, de variis istis judiciis subortas contentiones acerbissimas. Quid aliud sonant *Socratis* verba, οἱ τῆς αὐτῆς πίστεως ὄντες, διαφωνῶσι, περὶ τὰ ἔθνη. πολλὰ διαφωνοῦσι διὰ τὰ τοιαῦτα ἐγίνοντο. περὶ δὲ ἡμέρων ἐορτῆς ὥς περὶ ψυχῆς ἀγωνίζονται *tanquam de vita decertant.* περὶ δὲ ἡμέρων ἁσποῖδον πόλεμον αἰρῶνται, *bellum excitant gravissimum.*

Rel. pag. 39. Secundo probo consensum in externis observantiis non posse esse vinculum unionis, quia istiusmodi consensus circa ritus non potest esse regula & conditio communionis Ecclesiastica in cultu divino, quæ communio medium est præcipuum ad Christianorum animos connectendos. Sed hæc communio non suppeditatur per consensum in ritibus, quia finis & benedictio quæ accrescunt ex communione Ecclesiasticâ, Christi scilicet præsentia usque ad finem mundi, obtinent absque obedientia præstanda constitutionibus humanis. Etenim id solum requiritur ut conditio per quam compotes fiamus Christi præsentia in Ecclesia, nimirum sacro
Mat. 28. Baptismo tingi, & fidem adhibere doctrina Christi, & obtemperare ipsius præceptis. Pudet me, profectò, tibi licet Adversarium, responsionis quam huic argumento attulisti

attulisti. *Hoc quidem (inquis) à te verissime dictum est; sed illud nostrorum causam non evertit, cum Christus nobis hoc ipsum de obedientia praeceptum inculcaverit.* Hæc responsio Argumenti non attingit sensum, nedum retundit aciem. Quid enim Christi praeceptum, de obedientia Magistratui exhibenda, ad conditiones illas per quas compotes fiamus præsentiæ Christi? Si quis est responsionis tuæ sensus, huc solummodo redit; *Sacro Baptismo tingi, fidem adhibere Doctrinæ Christi, & obtemperare ipsius praeceptis, sunt conditiones per quas compotes fiamus Christi præsentiæ in Ecclesia, nisi Magistratui visum fuerit jubere ut alias Conditiones a se confictas admittamus.*

Resp. Gro.
pag. 61.

Tertiò, exinde probavi consensum in ritibus non esse vinculum unionis, quoniam scilicet cum Christiani contrariis sententiis laborarunt circa rituum observantiam, interpugnantes opiniones via reconciliationis quam Apostolus monstrat, haud fuit, ut altera pars ritus obrudat & imponat parti alteri quæ nefas putat illis uti; sed ut altera alteram cum equanimitate ferat, & toleret. Cui argumento, more tuo inepto respondes. Apostolum scilicet monere ut caveant firmiores ne libertatem suam venditantes, infirmiores ad idem cum ipsis faciendum accenderent, atque hi ad peccandum inducerentur, cum illud, illorum exemplo animati, facere auderent quod an rectum fuerit necne, adhuc dubitant. At non est, inquis, metuendum ne vestri nostrorum exemplis inflectantur. Verbis hujus responsionis tuæ postremis planè assentior, scilicet [non est metuendum ne vestri nostrorum exemplis inflectantur.] Etenim facile concedo non esse quod valde metuamus ne vestrorum exemplis alliciantur nostri ad conformitatem in ritibus, donec plures è vestris conspiciamus puriores in moribus: deinde, haud fortè metuendum est ne vestris inflectamur exemplis; sed valde, mi Grovi, metuendum est ne vestris frangamur equuleis, mulctis nempe

cel. p. 40.

Gro. Resp.
pag. 62.

& carceribus; fortissimis nempe istis vestrorum argumentis quibus conformitatem in ritibus, probatis esse licitam. Effare vero, *Grovi*, si Apostolus prohibet, aliquem *exemplis* ad dubias observantias inducere, annon multo magis vetat, aliquem *suppliciis* ad illas impellere?

cel. p. 41. Denique hanc meam assertionem per *Praxin Apostolicam* stabilivi: Nam licet conabantur *Judæi*, observationem rituum qui à *Mose* fuerunt instituti, *Gentibus* imponere, tanquam *Communione Ecclesiasticæ conditionem*, *Apostolus* tamen adversus istam impositionem disertè pronuntiat, *Christianos nullis astringi debere, præterquam quibusdam pro tempore necessariis*.

Resp. Gro. 63. Quid ad hæc responso noster egregius? Non id agunt nostri (inquit) ut ritus *Judaicos* denuo reducant, ideoque quæ adscribis de observatione eorum quæ à *Mose* fuerant instituta, nihil ad *Controversiam* pertinent. Sed quid, *Grovi*, si hoc tibi concederem, scilicet non id agere vestros ut ritus *Judaicos* denuo reducant (quod tamen de singulis vestris observantiis haud ausim asserere quas *Judaismus* olere nonnulli judicant) hunc tuum tamen inanem verborum tinnitum abunde refutavit *Davenantius* in expositione Epistolæ ad Colossenses, c. 2. v. 20. [*Quid ritibus oneramini*] Est itaque argumentum (inquit *Davenantius*) ductum à minore ad majus. Liberi estis ab illis ritibus quos ipse Deus præscripsit; ergo liberandi estis ab onere traditionum ab hominibus inventarum. Deus non cultum Ceremonialem à seipso institutum abrogare voluit, ut cultus novus ab hominibus excogitaretur, qualem in vestris ritibus contineri, agnoscitis.

S E C T. IX.

P*Arallela nostra* quæ maximam *Celeusmatis* partem constituunt, & quorum editio me præcipuè ad *Celeusma* scribendum instigavit, leviter & oscitanter *Grovius* pertransit. Nam Septuaginta paginas ad quem numerum assurgunt *parallela*, uno fere saltu transilit. Sed quanto magis *Parallelorum* refutationi vires suas persentiscit impares, tanto acrius irarum stimulis incitatur; quantoque minus argumentis refellere, tanto magis probris proscindere *parallela* nostra satagit. *Parallela* scriptis suis *Grovius* nec penitus excludere, neque ullis argumentis potuit illa evertere; haud *asino* prorsus ab- similis, qui carduum ori suo nec potuit ob asperitatem excutere, nec tamen illum ausus est deglutire. Ne *unum* profectò è ducentis Novatorum erroribus, Ecclesiæ Anglicanæ fidei consentire, *Grovius* noster probare conatur. Nam in *Parallelis* oppugnandis, nihil molitur nisi ut Authorem inquissimis suis calumniis in gratiam Novatorum, impetat. Illum nempe hunc in modum adoritur. *Gro. Resp. Tantum sententiolas à totius orationis corpore avulsas Lectori pag. 81. tuo ostendis. Quem sibi author scopum proposuerit, parum curas. Novatorum libros evolvi, contuli cum tuis, neque Resp. p. 91 in unum locum incidi, quem tu non manifestè corruperis. Novatorum verba à me detruncari & lacerari conqueritur, &c. Quis nisi scurra dicacissimus falsissimis hisce convitiis virum innocentem ausus esset onerare. Hasce calumnias Responsionis supplere vices, sperat, exoptat. Quibus tamen respondeo, me à culpis illis quas impudentissime mi-*

hi impingit, plane esse immunem ; & conscientiam meam probitatis meæ in verbis Novatorum recitandis, testimonium perhibere luculentum, meque in parallelis meis, Novatorum scopum attendisse, & æqua iudicii lance pensitasse, atque ita eorum verba allegasse ut illos mea recitare ex animo expeterem, nullam denique me præbuisse ansam, ob quam mihi detruncandi & lacerandi Novatorum verba, crimen objiceret ; nisi partium esset nostrarum in singulis illorum erroribus allegandis, totas paginas imo totos fere libros eorum transcripsisse ; cum tantummodo errorum apices Lectori inspiciendos, mecum statuerem obtulisse. Vitio mihi vertit, quòd *Bramhalli* verba falsò & ementitè recitaverim. *Celeusma* inter Novatorum errores hunc merito perstrinxit. *Promiscua licentia omnibus indulta legendi Scripturas, gravius est & perniciosius crimen quam illud Romanensium, quo lectionem*

cel. p. 49. *Scripturarum rigide nobis interdicit. Hac verba (prout gravissime monet) longe ab illis discrepant quæ habentur*

Resp. p. 82. *in Bramhalli libro. Hic itaque tragicè declamitat Grovius. Constat, inquit, qua tu fide aliorum Scripta allegare soleas : hoc exemplum plurimorum instar, esse poterit, &c. Sed ne sævi magne sacerdos ; furores tuos compescas obsecro. Cultellum tuum ne arripias, siquidem in Schola Wintoniensi, jam non versaris ; itaque iracundiam tuam paulisper comprime. Hæc etenim accusatio de Bramhalli verbis falsò recitatis, non omnino ad parallelorum authorem spectat. Equidem hunc errorem qui tollit licentiam promiscuam plebi indultam, legendi Scripturas, sive de arcendo populum Scripturis legendis, ex Bramhallo tuo haud deprompsi : neque ego Bramhalli tractatum ubi hicce fortassis latet error, vel usquam vidi, vel an visurus sum haud multum curo : sed hæc verba quæ tu temere asseris me fallaciter & mala fide ex Bramhallo desumpsisse, ex Hickringlio tuo suavissimo excerpsti.*

Resp. Gro. 83. Hunc

Hunc ego errorem recitavi, prout ab *Hickringlio* approbatur, &, uti asserit *Hickringlius*, à *Bramhallo* evulgatus fuit. Consule si placet *Hickringlii* librum qui inscribitur *Gregorius Pater*, quique publico (tuo forsan) privilegio munitus est, dum tu (saltem si bene memini) librorum Censor venerabilis inclaruisti. *Tailerum* & *Thorndikum* egregios istos Novatores, tu ipse Pelagianismi & Papismi arguendos esse concedis: In quorum defensione nihil occurrit responsione dignum. *Tayleri* dogma Heterodoxum sic se habet; *Mysterium Trinitatis cum minutiis explicationum quæ hodie habentur pro doctrina Ecclesiæ, non minus violenter pugnant cum Principiis naturalis & supernaturalis Philosophiæ, quam quicquid animus sibi figurare potest in dogmate Transubstantiationis.* Quem turpissimum Errorem, autoritate *Ecclesiæ Anglicanæ* munitus, sic refutavi. *Omnes illæ circa Trinitatem explicationum minutie, quæ habentur pro Ecclesiæ Doctrina, in duobus Symbolis altero Niceno, altero Athanasii continentur, & Ecclesiæ Anglicanæ Calculo maxime probantur, Art. 8.* Cui assertioni respondes, *Taylerus* (inquis) fortassis minutias aliquas reperire poterat, quas tu in duobus Symbolis nequicquam quæstiveris. Sed regeo, imbellis hæc responsio, *Tayleri* tui causam nequicquam adjuvat. Etenim hæc dixisse, nobis non sufficit, nam te oportebat indicasse minutias istas explicationum *Mysterii Trinitatis*, pro doctrina Ecclesiæ habitas, quas in duobus istis Symbolis, nequicquam quæstiverim, sed de his in responsione tua nihil occurrit.

Thorndikus vero dogma hoc detestandum effutivit, obtentus perspicuitatis scripturæ aque laborat falsitate, ac infallibilitas *Ecclesiæ Romanæ*.

Tu post nonnulla ad rem de qua disceptatur, nullatenus spectantia, hujus erroris patrociniū, sic concludis. Si quid inquis, *humanum Thorndiko* acciderit, ferendum erat tibi,

tibi qui multò gravius es lapsus. O Novatores felicissimos, quibus præsto est hyperaspistes, qui strenuitate suâ ὀρθοδοξίαν vestram penitus exæquat. Ex dictis abunde constare potest, quod tres hosce tuos symmistas (ut omit- tam Viginti Novatores musteos, quos ne vel unicâ excu- satione ausus es defendere) Celeusma nostrum pro meritis castigaverit. Et nullus profecto dubito, quin lectores æqui, te non modo sodales hosce tuos deseruisse, sed & Causam tuam, hâc tuâ responsione, prodidisse judicent. Te denique cum utili hac monitione tandem dimitto. Scripta tua in posterum ne pergas exarare, per Calamum hunc obtusum, quando tibi adesse in proinquo novimus, scal- pellum peracutum.

F I N I S.

Ad GROVIVM

Errores vestros, Errataque Corrige nostra.

P Ag. 10. l. 29 *lege* e Com. p. 11. l. 21. l. aberrationem. p. 14. l.
3. l. inquis, est. p. 18. l. 27. l. quam obtenditis. p. 21. l. 19.
dele verò. l. 31. l. qua.

ALCANTARA

Encomienda de Indias

Encomienda de Indias
Encomienda de Indias
Encomienda de Indias